

مجلس توضیحات عضو هیات رئیسه مجلس دهم درباره تصویب FATF

عضو هیات رئیسه مجلس دهم گفت: اگر ما مسائل اقتصادی کشور را به مسائل سیاسی کشور گره نزنیم، کشور نجات پیدا می‌کند. منافع ملی بر هر چیزی ارجحیت دارد. غلامرضا کاتب عضو هیات رئیسه مجلس دهم، با اشاره به طرح مجدد FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام، بیان کرد: مجلس دهم با سه رویکرد موضوع FATF را به تصویب رساند. اولین رویکرد مجلس دهم این بود که در درون کشور یک شفافیت مالی وجود داشته باشد. دنیا نیز به دنبال شفافیت مالی است. با تصویب FATF این شفافیت مالی در درون کشور نیز شکل خواهد گرفت؛ در واقع کاهش فساد مالی در درون کشور را به همراه خواهد داشت. این خودش یک پیامد بسیار خوبی خواهد بود. وی در گفتگو با ایسنا، اظهار کرد: رویکرد دومی که مجلس دهم در تصویب FATF دنبال می‌کرد، رفع تحریم‌های FATF بود. به دنبال آن می‌توانیم ارتباط بین المللی مالی داشته باشیم. انتقال پول با دنیا تسهیل خواهد شد. هزینه جابه جایی پول در کشور کاهش پیدا خواهد کرد. اکنون ۱۰ الی ۱۵ درصد هزینه جابه جایی پول پرداخت می‌کنیم. این به نفع اقتصاد کشور، تولیدکننده و سرمایه گذاران است. رویکرد سومی که مجلس دهم این موضوع را تصویب کرد این بود که اگر واقعا کشور به دنبال تحقق رشد اقتصادی ۸ درصد است، بدون ارتباط و تعامل تجاری با دنیا امکان پذیر نیست.

نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی، تصریح کرد: یکی از گره‌هایی که باز نشدن آن می‌تواند به توسعه ارتباطات جهانی کشور بیانجامد، بحث FATF است. برخی‌ها نکتاتی را در این زمینه مطرح می‌کنند، اما مسئله حائز اهمیت این بوده که ما منافع ملی و منافع مردم خود را نباید به منافع جزئی گره بزنیم. به عنوان مثال مگر می‌شود ما قصد داشته باشیم که در مسابقات فیفا شرکت کرده اما قوانین فیفا را قبول نداشته باشیم. اگر قبول نداشته باشیم نمی‌توانیم در مسابقات جام جهانی شرکت کنیم.

وی تأکید کرد: یک این امر طبیعی است که ما باید برای

ارتباط مالی با دنیا موضوع FATF را بپذیریم. باتوجه به نظر حضرت آقا که با بررسی مجدد این موضوع موافقت کردند و نظر دولت نیز تصویب این لایحه است، مجلس نیز در زمان خود این موضوع را تصویب کرد. امیدوار هستیم برای رونق ارتباطات پولی و شفافیت مالی، به تصویب مجمع تشخیص مصلحت برسد. اگر ما مسائل اقتصادی کشور را به مسائل سیاسی کشور گره نزنیم، کشور نجات پیدا می‌کند. منافع ملی بر هر چیزی ارجحیت دارد. همه عقلای کشور باید به منافع ملی نگاه کنند.

سوشیال انتقاد زیدآبادی از سخنان اخیر معاون وزیر اطلاعات درباره مذاکرات ایران و آمریکا

فعال اصلاح طلب نوشت: مذاکره و گفتگو به خودی خود

نه کورکننده و نه شفاف‌دهنده است. بستگی به نتیجه‌اش دارد. با این حال، خرد و تجربهٔ بشری نشان می‌دهد که همواره مذاکره بهتر از عدم‌مذاکره است.

احمد زیدآبادی فعال سیاسی اصلاح طلب، در کانال تلگرامی خود با انتقاد از سخنان اخیر معاون وزیر اطلاعات در خصوص مذاکرات ایران و آمریکا، نوشت:

«حسین صدقی معاون وزیر اطلاعات گفته است: اکنون وقت مذاکره نیست و چارچوب راهبردهای مصوب کشور فلان کسی بنای مذاکره ندارد.»

آقای صدقی دلیل نامناسب بودن شرایط برای مذاکره را چنین شرح داده است: «امریکایی‌ها می‌خواهند بگویند، یا باید عقب‌نشینی کنید، یا سرتگون شوید و یا اینکه سخ‌های که برای اسد پیچیده شده، برای شما نیز پیچیده خواهد شد.»

پیش از این اسماعیل خطیبی وزیر اطلاعات نیز در مخالفت با مذاکره با آمریکا، استدلال مشابهی مطرح کرده بود.

وزارت اطلاعات زیرمجموعهٔ دولت پزشکیان است. حالا اگر قرار نیست صدای واحدی از تمام نهادهای حاکم در مورد مذاکره یا عدم مذاکره با آمریکا شنیده شود، انتظار این است که لاقال از مجموعه کابینه صدای واحدی صادر شود. اینکه شخص رئیس‌جمهور و برخی از اعضای کابینه سخن از ضرورت مذاکره به میان آورند و بعد مسئولان یک وزارتخانه، خلاف آن را اعلام کنند، پیامی جز «هیچکاره» بودن رئیس‌جمهور حتی در داخل کابینه، به دنبال ندارد.

از این گذشته، به فرض آمریکا در هر مذاکراهی بخواهد همان را بگوید که آقای صدقی حدس زده است. مگر بدون مذاکره نمی‌تواند همان پیام را به مسئولان جمهوری اسلامی برساند؟ آیا مذاکره نکردن مانع از انتقال آن پیام و اقدام در جهت اجرای آن می‌شود؟

مذاکره و گفتگو به خودی خود نه کورکننده و نه شفاف‌دهنده است. بستگی به نتیجه‌اش دارد. با این حال، خرد و تجربهٔ بشری نشان می‌دهد که همواره مذاکره بهتر از عدم‌مذاکره است؛ چنان در حداقل صورت آن، شفافیت ایجاد می‌کند و راه حدس و گمان‌های باطل را می‌بندد.

آقای صدقی تأکید کرده است: «هر چیزی وقت خودش لازم دارد.» و مردم سؤال می‌کنند که وقت مذاکره با آمریکا به قصد رفع تحریم اقتصادی کشور، پس کی فرا می‌رسد؟ از سال ۱۳۷۱ که این بحث در دولت مرحوم‌هاشمی رفسنجانی مطرح شد تا این لحظه که ۳۲ سال از آن تاریخ می‌گذرد، هر گاه هسر دولتی به لزوم مذاکره با آمریکا اشاره کرده است، عده‌ای زمان آن را «نامناسب» دانسته‌اند؟

پرسش این است که زمان مناسب دقیقاً چه زمانی است که فرا نمی‌رسد؟

در واقع هر چه زمان گذشته، مواضع آمریکا هم سخت‌تر شده است و چه بسا در مذاکرات احتمالی، دولت ترامپ مشابه همان چیزهایی را مطرح کند که آقای صدقی گفته است!

سخن این به معناست؟ جز اینکه زمان به سود ایران نبوده و شرایط اقتصادی کشور روز به روز بدتر شده است؟ آیا کسی نباید در مورد روندی که به این نقطه رسیده، پاسخگو باشد؟

عضو هیات رئیسه مجلس دهم گفت: اگر ما مسائل اقتصادی کشور را به مسائل سیاسی کشور گره نزنیم، کشور نجات پیدا می‌کند. منافع ملی بر هر چیزی ارجحیت دارد. غلامرضا کاتب عضو هیات رئیسه مجلس دهم، با اشاره به طرح مجدد FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام، بیان کرد: مجلس دهم با سه رویکرد موضوع FATF را به تصویب رساند. اولین رویکرد مجلس دهم این بود که در درون کشور یک شفافیت مالی وجود داشته باشد. دنیا نیز به دنبال شفافیت مالی است. با تصویب FATF این شفافیت مالی در درون کشور نیز شکل خواهد گرفت؛ در واقع کاهش فساد مالی در درون کشور را به همراه خواهد داشت. این خودش یک پیامد بسیار خوبی خواهد بود. وی در گفتگو با ایسنا، اظهار کرد: رویکرد دومی که مجلس دهم در تصویب FATF دنبال می‌کرد، رفع تحریم‌های FATF بود. به دنبال آن می‌توانیم ارتباط بین المللی مالی داشته باشیم. انتقال پول با دنیا تسهیل خواهد شد. هزینه جابه جایی پول در کشور کاهش پیدا خواهد کرد. اکنون ۱۰ الی ۱۵ درصد هزینه جابه جایی پول پرداخت می‌کنیم. این به نفع اقتصاد کشور، تولیدکننده و سرمایه گذاران است. رویکرد سومی که مجلس دهم این موضوع را تصویب کرد این بود که اگر واقعا کشور به دنبال تحقق رشد اقتصادی ۸ درصد است، بدون ارتباط و تعامل تجاری با دنیا امکان پذیر نیست.

نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی، تصریح کرد: یکی از گره‌هایی که باز نشدن آن می‌تواند به توسعه ارتباطات جهانی کشور بیانجامد، بحث FATF است. برخی‌ها نکتاتی را در این زمینه مطرح می‌کنند، اما مسئله حائز اهمیت این بوده که ما منافع ملی و منافع مردم خود را نباید به منافع جزئی گره بزنیم. به عنوان مثال مگر می‌شود ما قصد داشته باشیم که در مسابقات فیفا شرکت کرده اما قوانین فیفا را قبول نداشته باشیم. اگر قبول نداشته باشیم نمی‌توانیم در مسابقات جام جهانی شرکت کنیم.

وی تأکید کرد: یک این امر طبیعی است که ما باید برای ارتباط مالی با دنیا موضوع FATF را بپذیریم. باتوجه به نظر حضرت آقا که با بررسی مجدد این موضوع موافقت کردند و نظر دولت نیز تصویب این لایحه است، مجلس نیز در زمان خود این موضوع را تصویب کرد. امیدوار هستیم برای رونق ارتباطات پولی و شفافیت مالی، به تصویب مجمع تشخیص مصلحت برسد. اگر ما مسائل اقتصادی کشور را به مسائل سیاسی کشور گره نزنیم، کشور نجات پیدا می‌کند. منافع ملی بر هر چیزی ارجحیت دارد. همه عقلای کشور باید به منافع ملی نگاه کنند.

نوه حضرت امام(ره) ادامه داد: ما امروز وقتی در جامعه خودمان با وجود این همه امکانات

فرهنگی، با انواع و اقسام مشکلات روبرو می‌زیست که توانست قلب میلیون‌ها نفر را مسخّر کند. صدها هزار نفر را به راه اسلام رهنمون کند. صدها هزار نفر را بی هیچ فشاری مجبجه کند. صدها هزار جوان را به وادی نماز و روزه و عبادت بکشاند. اینکه یک فرد در خانه محقرش در نجف اشرف باشد بتواند در تمام روستاها و شهرهای کشور اقدام فرهنگی خود را بگستراند و قلوب ملت را تسخیر کند حقیقتاً کرامتی بزرگ است!

وی ادامه داد: حرکتی که این پیر ایجاد کرد و تغییریری که در جامعه بوجود آورد، الهی و نوجوانانی که در دوره انقلاب زیستند و رشد و نمو کردند را هنوز هم به چشم خود می‌بینید.

نوه حضرت امام (ره) ادامه داد: این چه ایده، چه روحیه و چه روحی بود که دمیده شد و میلیون‌ها نفر را احیا کرد؟ میلیون‌ها نفر را به عرصه آورد و حتی در محدوده مرزهای ایران می‌بینید.

نوه حضرت امام (ره) ادامه داد: این چه ایده، چه روحیه و چه روحی بود که دمیده شد و میلیون‌ها نفر را احیا کرد؟ میلیون‌ها نفر را به عرصه آورد و حتی در محدوده مرزهای ایران می‌بینید.

نوه حضرت امام (ره) ادامه داد: این چه ایده، چه روحیه و چه روحی بود که دمیده شد و میلیون‌ها نفر را احیا کرد؟ میلیون‌ها نفر را به عرصه آورد و حتی در محدوده مرزهای ایران می‌بینید.

نوه حضرت امام (ره) ادامه داد: این چه ایده، چه روحیه و چه روحی بود که دمیده شد و میلیون‌ها نفر را احیا کرد؟ میلیون‌ها نفر را به عرصه آورد و حتی در محدوده مرزهای ایران می‌بینید.

مردم‌سالاری

سیدعلی خمینی:

راه بقای نظام غیر از حرف زدن و اقناع مردم نیست

نماند. صدور طبیعت انقلاب بود که اتفاق افتاد. این روح در یک قفس نمی‌گنجید. این فکر و ایده روز به روز مرزهای کشورهای مختلف را درنوردید. همه دنیای استکبار در مقابلش ایستادند اما تا وقتی که اصالت خود را داشت و تا وقتی اصالت خود را داشته باشد، گام به گام پیش رفت و خواهد رفت. تأثیر انقلاب اسلامی بر جبهه ی مقاومت

وی بیان کرد: تلاش فلسطینی‌ها برای مقاومت و حفظ سرزمین‌های خود از اشغال، پیش از انقلاب هم بود اما رویه اصلی آن رویه ملی‌گرای، ناسیونالیسم و چپ‌گرایی بود. اما هویت اسلامی آن پس از پیروز انقلاب اسلامی ایران در ۱۹۷۹ بر رنگ و تقویت شد. جهاد اسلامی در سال ۱۹۸۱ تاسیس شد. حزب الله لبنان ۱۹۸۳ و حماس در ۱۹۸۷ تاسیس شد. اینها همه از برکات کدام حرکت فرهنگی بزرگ و عمیق را رقم زد.

کرامت بزرگ امام خمیساگری

قلب‌ها بود

که برای دنیای امروز سخن دارد در مواجهه با ظلم و اشغال‌گری می‌تواند به‌عنوان یک عالم مؤثر و موثرترین علم اقدام کند، از کجا بوجود آمد؟ اثر کدام اندیشه بود؟ وی افزود: نمی‌گویم در سال‌های قبل گروه‌ای اسلام‌گرا نبودند، اما این بی‌انصافی است که بگوییم رشد امیدها و امیدبخشی به این گروه‌ها در سایه ساز اسلام امام و انقلاب ایران نبود. این انقلاب بود که توانست گفت‌مان خود را به دنیا عرضه کند و طرفداران خود را در دنیا پیدا کند. اگر انقلاب نبود، امروز نه از حماس خبری بود، نه از حماسه حماس! ریشه‌ها و نتایج عملیات طوفان الاقصی

سید علی خمینی سپس به تحلیل طوفان الاقصی و بررسی ریشه‌ها و نتایج آن پرداخت و گفت: شما حدانثه طوفان الاقصی را نمی‌توانید از گذشته‌اش منفک کنید و بگویید یک حادثه بود، شروع شد و تمام شد! باید برای تحلیل درست طوفان الاقصی دو فاکتور «ریشه‌های این حرکت» و «نتایج این حرکت» را لحاظ کرد. اگر چشمتان را نسبت به این دو فاکتور بیندیند، اصلا نمی‌توانید تحلیل کنید.

وی در تحلیل لری ریشه ی طوفان الاقصی گفت: مردمی را تصور کنید که زمینشان غصب شده است، جوانانشان کشته شدند، خانه‌هایشان ویران شده است، بعد نگاه

و تفوق می‌یافتند و امروزه بیشتر گفت‌مان خود را تبلیغ می‌کنند! می‌گویند ما حقوق بشر برای شما آوردیم، از انتخابات آزاد سخن می‌گوییم، همه جا را می‌خواهیم درست کنیم. آمیزداد باید با یکدیگر حرف بزند و بخندند. با این گفت‌مان و ظاهر آراسته‌شان و به شتوانه ی اقتصاد موقفشان می‌خواستند بر کشورهای مختلف تفوق فرهنگی پیدا کنند، اما امروز در بسیاری از زمینه‌ها زایشان بسته است. ولذا می‌بینید که در چند ماه گذشته دیگر در مورد عدم رعایت حقوق بشر در ایران صحبت نمی‌کنند!

حجت الاسلام و المسلمین سید علی خمینی ادامه داد: وقتی کشوری را تشویق می‌کنید که ۵۰ هزار نفر را با بمب می‌کشد و خم به ابرو نمی‌آورد، افکار عمومی به شما اجازه نمی‌دهد درباره حقوق بشسر صحبت کنید، زیرا شما صلاحیت اینکه از حقوق بشر صحبت کنید را ندارید و خنده دار است. و گرنه حقوق بشر جمهوری اسلامی که تغییر نکرده است! ما قائل به حقوق بشر هستیم اما این‌خنده‌دار است که شما درباره حقوق بشر حرف بزنید.

نوه حضرت امام(ره) توضیح داد: امروز در این شرایط سخت و برهه دشوار، باید تلاش کنیم رضایت مردم خودمان را حفظ کنیم. منشا خرابی‌های غزه نشست و برخاست سران عرب با اسرائیل است. نمی‌توانی با قاتل من دست بدهی و با من بگویی زندگی با تکیت را برگزین.

نوه حضرت امام(ره) تأکید کرد: وقتی به سمت عادی سازی رفتید، نباید توقع داشته باشید که انسان آزاده که ظلم را هم روز می‌بیند؛ ساکت بنشیند. آنها فکر می‌کردند عادی سازی روابط صلح می‌آورد. اما وقایع نشان داد که نشست و برخاست با اسرائیلی‌ها در هر دو طرف جنگ می‌آفریند. متقاعد کردن افکار عمومی جهان، دستاوردی بزرگ

سید علی خمینی گفت: همراه کردن افکار عمومی جهان برای پذیرش دنیای بدون اسرائیل مسئله کمی نیست. وی ادامه داد: افکار عمومی باید قانع شوند. مسیر تاریخ را که نگاه کنید، آنچه به نظر می‌رسد این است که تا قبل از طوفان الاقصی اسرائیل به‌عنوان کشور حاکم و برنده فلسطینی‌ها به‌عنوان قومی که باید هضم شود، لحاظ می‌شدند. حتی برای آنها حتی به عنوان کشور مستقل دوم قائل نبودند. امروز این گفت‌مان در دنیا غلبه پیدا کرده است که به این نحو نمی‌توان منطقه را مدیریت کرد و برونده ی دکوشوری روی میزها آمده است! افکار عمومی می‌گویند نمی‌توان همه کشور داشته باشیم و مسئولان ما دنبال کسب رضایت مردم باشند، هیچ چیز ما را شکست نمی‌دهد. اگر روز به روز با فساد و دنیا طلبی وارد شویم ما همین خواهد بود.

حجت الاسلام و المسلمین سید علی خمینی ادامه داد: امام وقتی گروهی می‌خواستند در کشور کودتا کنند، گفتند که فرض کنید از آسمان چند جا را هم زدید، روی زمین چه می‌خواستید کنید؟ جهانی داشته باشد. داشته باشیم و مسئولان ما دنبال کسب رضایت مردم باشند، هیچ چیز ما را شکست نمی‌دهد. اگر روز به روز با فساد و دنیا طلبی وارد شویم ما همین خواهد بود.

وی افزود: امام تحلیل کردند که همان که شما را ایجاد کرد و موفق کرد، عامل بقای شماست.

مسأله نباید از عوامل بقای خود کوتاه بیاییم. روز به روز تلاش کنیم تا آرمان‌ها، استقلال، آزادی، جمهوریت و اسلامیت را با تمام لوازم در جامعه پیاده کنیم و رضایت مردم را کسب کنیم.

اگر رضایت مردم را کسب کردیم، بدانیم که شکست‌ناپذیر خواهیم شد.

یادداشت

ایران در محاصره کریدورهای تورانی

ادامه از صفحه ۱

همچنین، در دیدار علی‌اف از اسلام‌آباد، دو کشور توافق کردند که یک بسته مشترک سرمایه‌گذاری به ارزش ۲ میلیارد دلار برای تأمین مالی پروژه‌های تجاری مشترک راه‌اندازی کنند.

در کنار این مسائل اقتصادی، همکاری‌های نظامی نیز بخش مهمی از همکاری‌های سه‌جانبه را تشکیل می‌دهند. در این نشست‌ها، کشورهای سه‌جانبه بر اهمیت برگزاری تمرینات نظامی مشترک و تقویت قابلیت‌های دفاعی تأکید کردند و همچنین، امکان تولید تسلیحات مشترک را مورد بحث قرار دادند.

اما درباره روابط دو جانبه میان ترکیه و پاکستان باید گفت که دو کشور از زمان به قدرت رسیدن رجب طیب اردوغان در سال ۲۰۰۲ میلادی روابط دو جانبه خود را تقویت کرده‌اند. آقای اردوغان با تأکید بر نقش ترکیه در جهان اسلام، به تقویت همکاری‌های اقتصادی و نظامی با پاکستان پرداخته است. از جمله این همکاری‌ها می‌توان به حمایت پاکستان از عملیات‌های نظامی ترکیه علیه گروه‌های کرد، آموزش‌های نظامی مشترک و تولید کشتی‌های جنگی اشاره کرد. علاوه بر این، در حوادث طبیعی مانند سیلاب‌های پاکستان در سال ۲۰۲۲

و زلزله‌های ترکیه در سال ۲۰۲۳ میلادی، دو کشور به‌طور مؤثر از یکدیگر حمایت کرده‌اند. روابط فرهنگی نیز با پخش سریال‌های ترکیه ای در پاکستان و تقویت تعاملات اجتماعی میان دو ملت تقویت شده که این امر افزایش نفوذ فرهنگی ترکیه در پاکستان را باعث شده است. رسیدن دو کشور به پاکستان و کمپل محاصره ایران نیز همکاری را تر کمنستان و افغانستان را می‌طلبد. در ماه مه سال ۲۰۲۳ میلادی، رئیس‌جمهوری تر کمنستان، سردار بردی‌محافظ، در کنفرانس منطقه‌ای در عشق‌آباد بر اهمیت بالای دالان ترانزیتی لاپیس لازولی تأکید کرد. این کریدور، که در حال توسعه است و شامل مسیرهای حمل‌ونقل زمینی و اتصال‌های دریایی از طریق دریای کاسپین به جمهوری آذربایجان است، از افغانستان شروع می‌شود و پس از عبور از تر کمنستان و جمهوری آذربایجان، کالاهای به گرجستان، ترکیه و احتمالاً اروپا منتقل می‌شوند. هدف اصلی این طرح توسعه صادرات، گسترش فرصت‌های اقتصادی و بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل برای کشورهای درگیر است. این طرح با سرمایه‌گذاری اولیه ۲ میلیارد دلار از سال ۲۰۱۸ آغاز شده و براساس برخی پیش‌بینی‌ها قرار است ۸۰ درصد از کالاهایی که از آسیای جنوبی به اروپا منتقل می‌شوند را جابه‌جا کند. دالان لاپیس لازولی همچنین به عنوان یک مسیر ترانزیتی مهم برای کشورهای آسیای مرکزی و جنوب آسیا، به ویژه افغانستان، در نظر گرفته می‌شود. این طرح علاوه بر ایجاد فرصت‌های اقتصادی، به بهبود روابط منطقه‌ای و تقویت همکاری‌ها در حوزه حمل‌ونقل کمک می‌کند. کشورهای مشارکت‌کننده، از جمله تر کمنستان، جمهوری آذربایجان و افغانستان، با توجه به شرایط جدید سیاسی و اقتصادی در افغانستان پس از تسلط طالبان، همکاری‌های خود را در زمینه‌های زیرساختی و کنترلی تقویت کرده‌اند. این مسیر ترانزیتی به‌طور ویژه به‌عنوان یک گزینه جایگزین برای مسیرهای موجود، از جمله کریدور میانه، با توجه به تحریم‌ها علیه روسیه و جنگ در اوکراین اهمیت بیشتری پیدا کرده است. همچنین، با گسترش این کریدور به پاکستان و هند، فرصت‌های اقتصادی و امنیتی جدیدی برای کشورهای درگیر فراهم خواهد شد.

علاوه بر این، در سپتامبر سال ۲۰۲۴ میلادی، بخشی از پروژه خط لوله گاز تر کمنستان – افغانستان – پاکستان – هند (TAPI) در مرز تر کمنستان و افغانستان افتتاح شد. این خط لوله به دنبال تغییر شکل دادن به چشم‌انداز انرژی در آسیای مرکزی و جنوبی است، اگرچه باید اشاره کرد که با چالش‌های زیادی روبه‌روست. دلیل اصلی تأخیر در این طرح، بی‌ثباتی سیاسی در منطقه، وضعیت جنگی در افغانستان و تنش‌های فزاینده بین کابل و اسلام‌آباد به دلیل فعالیت‌های تروریستی در مرز مشترک این دو کشور است. درحالی که عشق‌آباد به پیشبرد این ادامه می‌دهد، اما رقابت‌های میان‌دولتی و وضعیت امنیتی در افغانستان آینده مشخصی برای این خط لوله به همراه دارد.

با توجه به ضعف روسیه در اثر جنگ اوکراین و تغییرات اخیر در قفقاز، باید آماده هرگونه احتمال در رابطه با زنگزور بود. این تحولات نه تنها برای ارمنستان و روسیه بلکه برای کشورهای دیگر نظیر ایران، گرجستان و حتی چین و اتحادیه اروپا اهمیت دارد، زیرا هر گونه تغییر در وضعیت این دالان می‌تواند تأثیرات بزرگی در سیاست‌های منطقه‌ای و جهانی داشته باشد. از سوی دیگر، روسیه به دنبال باز کردن این مسیرها برای تقویت تجارت شمال – جنوب با ایران و تقویت نفوذ خود در جمهوری آذربایجان است که به باکو برای دور زدن تحریم‌ها و راه به خارج نیاز دارد. همچنین، ترکیه و کشورهای غربی نیز به دنبال گسترش تجارت شرقی – غربی و کاهش وابستگی به ایران هستند. باید در نظر داشت که دالان زنگزور برای ترکیه می‌تواند بسیار مهم باشد. علاوه بر ارتباط با روسیه، این راه آنکارا خواهد توانست تا به آسیای میانه و از آنجا به چین متصل شود که باعث تقویت مسیری موازی با راهکار کمربند و جاده‌ای می‌شود که از کشورمان می‌گذرد. همچنین، با باز نشدن این مسیر ترکیه به‌دنبال تقویت هرچه بیشتر روابط با پاکستان از راه تقویت دالان لاپیس لازولی افغانستان خواهد بود تا بدین ترتیب بتواند ایران را دور زده و عملاً آن را تحت محاصره نفوذ خود قرار دهد.

عراق

اما پیش‌دیگر این حرکت در غرب کشورمان اتفاق می‌افتد. ترکیه به طور مطلق در تلاش است تا از عراق به خلیج فارس متصل شود. در سال‌های اخیر، عراق و ترکیه به دنبال بازنگری و تحکیم روابط خود در مواجهه با تغییرات ژئوپلیتیکی در منطقه هستند. این دو کشور با وجود چالش‌های تاریخی و سیاسی، به‌ویژه در زمینه مسائل مربوط به کردها و امنیت مرزی، در تلاش هستند تا روابط خود را در حوزه‌های اقتصادی، امنیتی و انرژی تقویت کنند. این تقویت روابط می‌تواند به نفع هر دو کشور باشد، به‌ویژه در شرایطی که هر دو آن‌ها با تهدیدات امنیتی و اقتصادی از سوی بازیگران منطقه‌ای و جهانی روبه‌رو هستند. حتی نباید احتمال همکاری میان آنکارا و واشنگتن را مقابله با نفوذ ایران را رد کرد.

یکی از نکات برجسته در این رابطه، همکاری‌های اقتصادی و تجاری است که میان بغداد و آنکارا و در حال گسترش است. ترکیه به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین شرکای تجاری عراق و یک شریک کلیدی در طرح‌های زیرساختی این کشور، به‌ویژه در زمینه حمل و نقل و انرژی، در حال ایفای نقشی حیاتی است. در عین حال، عراق به عنوان یک کشور با منابع نفتی عظیم، اهمیت راهبردی زیادی برای ترکیه دارد، زیرا این کشور می‌تواند از منابع انرژی برای تقویت اقتصاد خود بهره‌برداری کند. علاوه بر این، مسائل آبی و منابع آبی به یکی دیگر از حوزه‌های حساس در روابط دو کشور تبدیل شده است. ترکیه با کنترل منابع آبی در شمال عراق، به ویژه در رودخانه‌های دجله و فرات، نقش کلیدی در تأمین منابع آبی افا می‌کند. این موضوع، به‌ویژه در سال‌های اخیر که کمبود آب به یک مشکل جدی برای عراق تبدیل شده، افزایش تعاملات دو کشور در زمینه مدیریت منابع آبی را موجب شده است. بزرگ‌ترین پروژه زیربنایی تاریخ عراق، بندر بزرگ فای در خلیج فارس که به منظور حل چالش‌های حمل و نقل و تجاری طراحی شده است، هم باید در داخل این تصویر نگاه کرد.

جاده توسعه، این بندر را به مرز ترکیه متصل می‌کند و سپس به اروپا می‌رسد که همچنین باعث کنار رفتن طرح دالان اقتصادی هند – خاورمیانه – اروپا (IMEC) خواهد شد که قصد داشت تا عادی سازی میان عربستان سعودی و رژیم صهیونیستی را تقویت بخشد. هدف طرح جاده توسعه ایجاد یک دالان جاده‌ای و ریلی پیوسته بین بصره و لندن است که پیش‌بینی می‌شود مرحله اول آن تا سال ۲۰۲۸ به اتمام برسد. اگرچه هزینه پروژه ۱۷ میلیارد دلار اعلام شده، اما به احتمال زیاد بیش از ۲۴ میلیارد دلار خواهد بود. سرمایه‌گذاری اخیر لندن در عراق به مبلغ ۱۵ میلیارد دلار و همچنین احتمال افزایش هرچه بیش تر نفوذ بریتانیا در غرب آسیا برای کمک به ایالات متحده را هم باید در این تصویر در نظر گرفت. جاده توسعه با مزایای چشمگیر اقتصادی خود از نظر سرعت و ظرفیت حمل و نقل همچنین می‌تواند دیگر رقبای ترکیه در دالان هند – خاورمیانه – اروپا را می‌تواند به کنار بزند. این مسیر حتی نسبت به کاتال سوئز هم می‌تواند ۱۰ روز به سرعت انتقال کالا کمک کند. همچنین، از آنجا که عراق تنها کشور خارج از اتحادیه گمرکی اروپا در این مسیر است، مزایای اداری و کاهش هزینه‌ها را دیگر ویژگی‌های این پروژه است. در این راستا، ترکیه و عراق به شدت به یکدیگر وابسته شده‌اند و عراق به منظور حمایت از نگرانی‌های امنیتی ترکیه، از جمله اعلام گروه پ ک ک به عنوان سازمان تروریستی، اقداماتی را انجام داده است.

این طرح همچنین انگیزه‌ای برای حل اختلافات نفتی میان بغداد و اربیل فراهم می‌آورد. به دور از رفتارهای هیجانی، باید به دقت تصویر بزرگ در پشت تحرکات ژئوپلیتیکی را زیر نظر داشت. طرح ریزی و ارائه الگوهای جایگزین می‌تواند به افزایش نقش و نفوذ کشورمان در آسیای مرکزی، قفقاز و عراق کمک کند. در این زمینه، به نظر می‌رسد باید به‌دنبال طرح‌های جامع و ایجاد الگوهای منفعت ایران دفاع کند. همچنین، مطالعه فرصت‌های بازرگانی و البته راهبردی استراتژی بستر همکاری، حتی با رقیب، می‌تواند از تبدیل رقابت به دشمنی جلوگیری کند و شرایط برد – برد با هدف تأمین ثبات را فراهم آورد.